

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoală

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 8762/919 Ep.

CIRCULARĂ

Preaonoratilor protopresb. și administratori protopresbiterali, Onoratei preoșimi, și iubitului popor din arhid. noastră Transilvană.

Intre multele probleme din domeniul bisericii noastre, a căror realizare a fost pendentă de sosirea unor vremuri mai bune, a fost și aceea a înființării unei noi episcopii ortodoxe române cu sediul în Cluj.

Sfârșitul norocos al războiului mondial a făcut posibil, ca această problemă grea, care începând dela marele arhieru Andreiu Șaguna încoace în tot timpul a preocupat cercurile noastre bisericești, să se realizeze tocmai în zilele mari ale înfăptuirii idealului nostru național, pe care Pronia divină ne-a învrednicit, ca — după multele suferințe trupești și sufletești să le ajungem și să le trăim, — și astfel Sinodul arhidiecezan în sesiunea extraordinară din vara anului curent a ajuns în fericita situație de a decide înființarea unei episcopii în Cluj, instituind deocamdată un Consistoriu cu sediul în Cluj cu menirea, de a face pregătirile necesare pentru înfăptuirea acelei episcopii.

Încă din aceasta sesiune a Sinodului arhidiecezan s'a inițiat întreprinderea unei colecte în scopul zidirii unei biserici catedrale în Cluj, și cu drept cuvânt, pentru că astăzi, când multele institute de învățământ din Cluj, instalate în clădiri frumoase și pompoase — unele deadreptul în palate ridicate din sudoarea țării — s'au deschis porțile largi pentru cucerirea acestei viitoare capitală a Ardealului cu armele culturii, naționale românești, — modesta bisericuță din Cluj, retrasă într-o curte strâmtă, păstrând o notă arhaică de pe vremea, când dulcea limbă românească țara urgisită și preoții noștri erau târați în temnițe, — nu mai corespunde cerințelor împreunate cu marea metamorfoză, prin care Clujul e destinat să treacă.

Este o fericită coincidență, că ideea înființării unei episcopii și totodată a zidirii unei biserici catedrale în capitala Ardealului a ajuns să se traducă în faptă tocmai în zilele mari de astăzi, când — după o luptă grea dar victorioasă — reamul românesc își vede realizate aspirațiunile sale naționale de veacuri.

Dreptcredincioșii Voevozi ai Țărilor Românești aveau obiceiul, că după fiecare luptă victorioasă împotriva dușmanului, zideau câte o bisericuță, în semn de laudă și mulțămită preabunului Dumnezeu, că se-a ajutat să învingă pe Dușman.

Lupta, pe care neamul românesc a câștigat-o în războiul mondial terminat acum, a fost cea mai mare și mai grea luptă, dintre toate luptele ce a purtat până acum.

După pilda Voevozilor dreptcredincioși, prin zidirea bisericii catedrale din Cluj aducem deci totodată și laudă și mulțămită preabunului Dumnezeu, pentru că ne-a învrednicit să ducem la bun sfârșit lupta grea pentru desrobirea neamului nostru românesc, și în acelaș timp ne manifestăm simțul nostru intern cătră sfânta religie străbună, al cărui duh — prin feluritele valuri câte au trecut peste noi în cursul veacurilor — ne a conservat precum ne va conserva și în viitor tot ce avem mai scump, legea și limba, datinile și tradițiunile străbune, ferindu-ne de primejdiile cutropitoare și apropiindu-ne tot mai mult de limanul mântuirii.

Cunoscând scopul măreț al zidirii bisericii catedrale în Cluj nu putem tăinu, că zidirea se va putea face numai dacă vom contribui cu toții după puterile noastre la realizarea ei.

Venim deci a ruga pe toți p. t. protopresbiterii, preoții și învățătorii noștri, apoi pe inteligenții noștri, cei mai mulți crescuți cu ajutorul bisericii și în fine pe toți p. t. poporeni noștri să binevoiască a contribui fiecare cu oferte benevole în bani la zidirea bisericii catedrale din Cluj.

Și după ce preoții și învățătorii noștri cunosc mai de aproape pe credincioșii noștri cei cu stare mai bună, îi rugăm, să umble pe la casele lor, pentru a aduna oferte benevole.

Banii colectați să se înainteze deadreptul *cassei arhidiecezane în Sibiu*, ori prin însuși dăruitorul, ori prin preotul ori învățătorul care a adunat, de unde se va confirma primirea. Pentru de a da posibilitatea p. t. protopresbiterii și preoții de a contribui cu sume mai însemnate la zidirea bisericii catedrale, le punem în vedere, că dânsii pot face oferte din întregirea dotației dela stat (congruă), spre care scop vor înainta Consistorului arhidiecezan declarația, că se învoesc ca suma oferită să se rețină din competențele ce primesc din vistieria statului.

Spre mai bună orientare dispunem, ca preoții să publice în biserică această circulară într-o Duminică sau sârbătoare și colecta să se înceapă îndată după publicare, având să se continue așa, ca până la finea lunii *Februarie 1920* să se poată încheia.

Nu ne îndoim, că poporul nostru dreptcredincios din arhidieceza noastră

transilvană — având în vedere și faptul, că credincioșii aparținători acum eparhiei Clujului încă au contribuit la timpul său după puterile lor la zidirea frumoasei noastre catedrale din Sibiu, — se va folosi și de această ocaziune binevenită, de a și manifesta și prin faptă tradiționala dragoste și interesul său față de biserică, prin contribuirea în măsură cât mai mare la ridicarea noului Sion, spre lauda și preamărirea preabunului Dumnezeu, căruia avem să-i mulțămim tot ce avem mai scump astăzi *o țară mare, liberă și de Dumnezeu binecuvântată*.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat episcopesc, ținută la 14/27 Decembrie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu,
vicar arhiepiscopesc.

Dumitru Coltofean,
secretar consistorial.

Lupta în parlament.

Este obiceiul ca corpurile legiuitoare se dea răspuns la mesagiul, cu care capul încoronat deschide lucrările parlamentului. La cuvintele regelui, la salutul coroanei răspunde țara prin reprezentanții săi.

După aceea se prezintă apoi proiectele de legi ale guvernului și se începe lucrarea corpurilor legiuitoare.

În intervalul acesta se prezintă guvernul cu programul său de lucru, se desvoaltă debaterea generală asupra programului și asupra marilor evenimente prin cari a trecut țara. Oamenii vorbesc despre lucrurile întâmplare, le explică, le comentează, își spun vederile despre situațiune, și se descopere credința generală și încrederea în guvern și în trăinicia lui.

Desbaterea aceasta generală servește apoi și publicului mare de orientare, de aici se judecă adevărata situație în politica internă și externă a guvernului, încrederea sau neîncrederea, simpatia sau antipatia, dragostea sau ura, cu care e primit guvernul.

Parlamentul nostru a trecut peste stadiul acesta, azi suntem în preajma mesagiului. Proiectul de mesaj, proiectul de răspuns la cuvintele domnitorului ne zace înaintea noastră și noi îl publicăm la alt loc.

Dela cuvintele Domnitorului până la răspunsul corpurilor legiuitoare s'au petrecut lucruri, cari merită să facem amintire de ele.

Luăm lucrurile cele mai bătătoare la ochi.

După programul guvernului desvilit în frumoase cuvinte prin dl ministru prezident, în cuvinte alese, cum se cuvine unui bărbat serios, chemat la conducerea statului, după cuvintele așezate ale d-lui Alexandru Vaida, a urmat îndată vorbirea fostului ministru prezident Ioan Brătianu, care a condus destinele României sub tot decursul războiului.

Cuvântarea acestui bărbat de stat a pătruns adânc în inimile deputaților. Cu calmul cuviincios, în deplina conștiință a răspunderii celei mari pentru modul cum s'a purtat războiul și cum s'au apărat interesele țării în fața conferenței europene, fostul prim-ministru s'a prezentat cu demnitate înaintea reprezentanților României-Mari, întregite cu toți românii din părțile subjugate.

Au urmat apoi vorbiri frumoase, vederi largi în orientarea politică și în aprecierea împrejurărilor și a evenimentelor.

Intre acestea s'au întreținut apoi lucrurile mărunte, din cari a eșit la iveală ura și dușmănia dintre partidele vechi-istorice pe deoparte, și neîncrederea, ura, dușmănia cu care e primit guvernul de azi, pe de altă parte.

Provocat de vorbitorii din partidul liberal, ministrul președinte Vaida a răspuns fără înconjur spunând următoarele:

«Noi, când din liberă hotărâre, ca și frații noștri din Basarabia, Banat și Bucovina, ne-am alipit la țara mamă, am știut că ne alipim la o țară democratică monarhică, liberă și suverană. (Apl.) Știam că din clipa acestei hotărâri, noi nu mai suntem Basarabeni, Bucovineni, Bănățeni, Ardeleni, ci numai Români (Apl. pe toate băncile). Și atunci e logic ca tot așa cum vă privim noi pe dv. să ne priviți și dv. pe noi. (Aplauze).

Când am trecut Carpații și Prutul noi, cei din teritoriile desrobite, și am venit ca reprezentanți aleși ai națiunii, ca și musulmanul care-și lasă pantofii înaintea moscheii, tot așa și noi, venind aci, am lăsat orice spirit sectar îngust ca să devenim fii României Mari. (Aplauze).

Când am luat sarcina guvernului, în împrejurări pe care le știți, am primit aceasta onoare nu pentru satisfacerea noastră personală ci pentru a putea contribui, cu toții la consolidarea României Mari. Am venit să muncim, nu să facem intrigi și să atățăm urile și desbinările politice între partidele istorice.

Să ne înțelegem bine: această onoare n'am căutat-o, ci foarte bine știți, că am primit-o în interesul superior al statului român.

Dv. d'lor liberali, sunteți încă fețe ale regimului românesc trecut. Dv. încă nu ați știut să mergeți pas cu pas cu vremea. Dv. nu simțiți adierea nouă. (Se naște tumult provocat de liberali).

D. Vaida Voevod Aceste întreruperi ale dv. sunt malițioase și ofenzătoare. Mă întrerupeți fiindcă vă feriți de adevăr. (Tumult)

Pe seama noastră vorbiți pretutindeni și ne insultați că am venit încoace să vă luăm locurile moștenite, parecă am veni într-o țară străină. (Protestări liberale).

Nu este o insultă deghizată fiecare cuvânt rostit în contra acestei bănci ministeriale, când ați vorbit de suveranitate, și aici și la cameră?

Dlor liberali, noi am venit aici nu în casa fraților noștri, noi am venit încoace

în casa noastră fiindcă în cuprinsul hotarelor României e casa tuturor Românilor. (Aplauze pe băncile blocului și răslețe la liberali).

Care este baza de drept și de morală, care vă îndreptățește să protestați și să amenințați? Dacă, pretindeți să reprezentați singuri aspirațiile și interesele țării, de ce nu sfărâmați parlamentul și faceți noi alegeri unde să fiți majoritatea și să cârmuiți dv. iar singuri?

Dureros m'a lovit cuvântul greu rostit de un stâlp al partidului istoric când a zis: «Nu suntem la Sibiu!»! Resping cu indignare această săgeată veninoasă și nevrednică. Noi am venit aci cu gândul să netezim asperitățile, ca unii deprinși cu lupta.

E atâta ură și atât venin în rândurile dv. și în o parte din presă, pe care vă place să o aveți rea și mușcătoare și prea puține foi sunt conduse cu inimă curată.

De aceia vă rog să înceteze odată aceste atacuri furișate și să nu mai amestecați coroana în vâltoarea luptelor dv. politice ascunzându-vă sub scutul ei, pentru a vă apăra politica, pe care ați făcut-o».

Valurile dușmănoase acuma s'au domolit, mulțumită modului inteligent și superior, cu care sunt conduse desbaterile corpurilor legiuitoare.»

Până aci ministrul prezident.

E frumos și demn răspunsul la mesajul de tron. Mai ales partea ce privește pacea iscălită de guvernul actual sub amenințarea cu ultimatul din partea puterilor aliate, merită să fie scoasă la iveală. România prin declarațiunile liberale și democratice dela Alba-Iulia au rezolvat chestia cu minoritățile, și nu mai e nevoie de protecția Europei și a marilor puteri.

Desbaterea asupra răspunsului la mesaj va fi redusă la minimalul posibil, și se vor prezenta proiectele de legi ale guvernului încă acuma înainte de a fi luat parlamentul vacanțele de sărbătorile crăciunului.

Intregit acuma guvernul cu un nou ministru la cele interne, domnul Dr. Aurel Vlad a fost desărcinat de acest departament, și rămâne, ca acuma, încunjurat de toți bărbații competenți în ale finanțelor, să ia în mână cu mare încordare regularea valutei spre mulțumirea generală a țarei.

Proiectul de răspuns al Camerei la Mesajul Tronului.

Sire.

Această adunare Națională, care cuprinde reprezentanți din Vechiul Regat, Basarabia, Bucovina, Ardeal, Maramurăș, Crișana și Banat, unite pe vecie în Statul Român, și care este chemată să desăvârșască organizația constituțională a acestui Stat, ne înfățișează împlinirea, nu numai a visului celui mai sfânt, dar și a dreptului celui mai netăgăduit al poporului nostru.

După un războiu pornit și sprijinit de conștiința națională și de instinctul popular, după atâtea nobile jertfe, poporul nostru va uni totdeauna, în aceeași recunoștință nemărgenită, pe ostașii glorioasei noastre armate căzuți cu sutele de mii pentru înfăptuirea Idealului nostru Național, pe toți aceia cari au dat întru îndeplinirea acestui scop o picătură de sânge ori o fierbinte lacrimă de durere, pe oamenii de Stat cari ne-au călăuzit pe calea cea dreaptă dar, în fruntea tuturor pe Regele nostru, trecut prin suferințele conștiinței îndurerate până la triumful suprem.

România reîntregită nu e numai un Stat cu interesele lui mărginite și trecătoare, ci un popor cu conștiința lui limpede, care vrea să nu se despartă, în greaua operă a consolidării sale, de marii săi aliați, cari au izbutit cu sprijinul nostru să libereze lumea de urâtul vis al unui imperialism politic și economic.

Sprijiniți pe generositatea Franciei, pe calda frăție a Italiei, pe judecata nepărtenitoare a Angliei, pe înțelepciunea practică a Americii, vom căuta să ne îndrumăm pașii pe cărările viitoare; nu vom uita însă vechile noastre tradiții seculare, care impun Regatului o prietenie cu acele popoare, în mare parte cu același trecut și cu aceleași mari interese comune, cu care avem de îndeplinit o misiune de viitor folositoare tuturor.

Nu putem trece în tăcere, ci trebuie să afirmăm cu hotărâre strângerea de inimă cu care, ca și Guvernul ieșit din mijlocul nostru, am primit aspra necesitate a iscălierii unui act, care, în forma sa și în fondul său, nu mulțamește sufletul nostru, pentru că nu satisface dreptul nostru național, și nu plătește cuvenita datorie morților noștri glorioși.

Suntem siguri, însă, că negocierile în curs vor aduce schimbările justificate prin legitimitatea revendicărilor noastre integrale și că o interpretare prietenească va face ca îndeplinirea clauselor lui să nu atingă nici nevoile de viață ale unui neam, din care o largă parte, la care ne gândim duios, a rămas afară de hotarele artificiale, nici mândria noastră de a fi și rămânea un Stat pe deplin independent și liber pe acțiunile sale.

Sire.

Grele nevoi apasă pe o țară care a fost, în vechiul Regat, lipsită prea mult timp de o administrație inspirată de grija maselor muncitoare dela orașe și dela țară, iar, în provinciile alipite, supusă arbitrarului unor Guverne străine și dușmane.

Fără să aprobăm teorii extreme, pe care lipsa de iubire umană le împiedecă de a se acomoda frățeste realităților vremii, sântem gata a merge până la capătul celor mai radicale măsuri, prin care, cu înlăturarea abuzurilor de tot felul și pedepsirea exemplară a vinovaților, Națiunea și-ar găsi, nu numai mângâierea de azi, dar și asigurarea de mâine.

Sire.

Purtând grijă tuturor intereselor sociale ale poporului nostru, un vast program de reforme, începând cu reforma agrară și administrativă, alcătuieste legătura dintre partidele ieșite din aceeași doctrină și insufletește de același spirit larg democratic, care au dat ființă majorității parlamentare. Acest program este și rațiunea de a fi a Guvernului.

Hotărâți a nu ne despărți fără a-l realiza, cu puteri unite vom întreprinde marea operă de dreptate socială.

În România întregită, orice nație va putea să-și găsească o patrie dreaptă, pe care poate și trebuie s'o iubească. Nici o măsură din afară n'ar putea întrece spiritul de largă îngăduire care răsufliă din hotărârea dela Alba-Iulia. Și chestiunea evreiască, multă vreme turburată prin intervențiuni care puteau fi socotite că aduc atingere dreptului nostru de a hotărâ despre ale noastre, găsindu-și deslegarea cuvenită, încetează de a fi o piedecă desvoltării oricărui forțe patriotice și cinstite.

Uniți pentru totdeauna între noi, provincie cu provincie, clasă cu clasă, și în cele mai mari, partid cu partid, vedem în Maiestatea Voastră și în Dinastia Maiestății Voastre simbolul Insuși, încercat prin durere, înălțat prin biruință, al acestei uniri și strânși în jurul Tronului, cu nestrămutată credință, salutăm și pe Poporul Nostru Insuși în strigătul care se îndreaptă către Măria Ta și Mărita Doamnă a Măriei Tale, inimă duioasă de mamă pentru toate suferințele noastre, strigând: «Să trăiți!»

Raport. V. V. Haneș.

Vorbă înțeleptă.

Măcar o mie de rele de ar face un om din cei proști, nimenea nu le socotește, iar un Domn, de va face numai o greșală, se gonește dintr-o țară într'alta.

Din parlament.

(Fine).

Reforma financiară.

1. Stabilirea echilibrului în buget.
2. Unificarea monetară și urgenta regulare a valutei.
3. Desființarea dărilor asupra articolelor de întâia necesitate precum și sporirea dărilor asupra obiectelor de lux. (Aplauze).
4. Introducerea impozitului progresiv pe venit. (Aplauze).
5. Statornicirea unei dări pe avere, ridicată odată pentru totdeauna care să atingă averile progresiv. (Aplauze).
6. Revizuirea averilor făcute în timpul războiului, urmărirea și confiscarea averilor făcute prin fraude și prin jefuirea banilor publici. (Aplauze).
7. Participarea statului la câștigurile importului și exportului.
8. Intinderea impozitului pe succesiuni și așezarea lui pe bază progresivă. Restrângerea dreptului de moștenire în favorul statului.
9. Reforma Băncii Naționale și legislației privitoare la bănci. (Aplauze).
10. Reorganizarea contabilității publice a controlului financiar.

Organizarea muncii.

1. Legiferarea dreptului de asociație.
2. Salariu minim.
3. Introducerea zilei de 8 ore în toate ramurile industriei în care concurența din afară nu va fi o politică.
4. Mărginirea muncii copiilor ca să-și poată continua învățătura și să nu-și dăuneze sănătatea. (Aplauze).
5. Adoptarea principiului salariului egal, fără deosebire de senz, pentru o muncă de o valoare egală.
6. Mărginirea întrebuințării femeilor la lucru, înainte și după sarcină, în timpul nopții precum și la muncile insalubre. (Aplauze).
7. Organizarea inspecției muncii.
8. Înființarea unui oficiu de stat pentru găsirea de lucru și lucrători.
9. Măsuri împotriva lipsei de lucru.
10. Contractul colectiv.

Sănătatea publică.

1. Reconstruirea satelor și clădirea de locuințe sănătoase prin mijloacele cooperativelor și cu ajutorul statului.
2. Clădirea de locuințe efine pentru muncitori și populațiunea nevoiașă dela orașe. (Aplauze).
3. Intemeierea de infirmerii, farmacii, băi populare, organizarea asistenței femeilor lehuze, precum și a ajutorului medicului în toate satele prin răspândirea asigurării împotriva boalei, la a cărei susținere va contribui bănește și statul. (Aplauze).
4. Desvoltarea asigurărilor sociale la orașe.
5. Organizarea combaterii epidemiilor, a ofiței, a sifilisului și a pelagrei. (Aplauze).

Orfani de războiu.

1. Măsuri pentru asistența și educația orfanilor de războiu.
2. Măsuri pentru reeducarea profesională a invalizilor din războiu.
3. Stabilirea unui regim echitabil pentru pensiile de războiu ale invalizilor, văduvelor și orfanilor. (Aplauze).
4. Crearea unei instituții de stat pentru orfanii, vădulele și invalizii de războiu.

Școala și biserica.

1. Intensificarea și unificarea învățământului primar și întregirea lui cu un învățământ de continuare profesională.
2. Măsuri împotriva analfabetismului.
3. Desvoltarea învățământului profesional prin crearea de școli practice, agricole și industriale al căror program de organizare și acțiune să fie strâns legat de viața practică.
4. Naționalizarea școlii, în deosebi a școlii secundare, ținându-se seamă de drepturile minorităților.
5. Desvoltarea învățământului normal. (Aplauze).
6. Organizarea autonomă a universităților.
7. Organizarea autonomă a bisericilor.

Măsurile legislative.

Unificarea treptată și sistematică a întregii legislații, în vederea unificării întregii vieți de stat.

În ceea ce privește politica internă îmi țin de datorie, ca șef al guvernului să declar, că guvernul se va grăbi să supună corpurilor legislative, cu cea mai mare grabă, afară de reformele indicate în program, — în ordinea în care ele vor fi pregătite spre a putea fi dezbătute de d-voastră, — legi prin cari să se asigure existența văduvelor și orfanilor de războiu, iar întemeind ministere pentru ocrotirea și igienă publică să împedecă degenerarea rasei.

Rânduirea comunicațiilor.

Una din preocupările cardinale ale ministerului va forma o asanare a stărilor necorespunzătoare, cari ca urmări fatale ale războiului s'au înstăpânit în comunicația noastră.

Paralel și în proporție cu restabilirea bunei rânduieli în comunicație trebuie să facem totul ce ne va sta în putință spre a asigura ravitalizarea populației în întreaga țară și îndeosebi acolo unde lipsurile sunt mai simțitoare. (Aplauze).

Chestiunea militară.

Cu deosebită dragoste va trebui să veghem cu toții asupra exigențelor glorioasei noastre armate. Reorganizarea ei în armonie cu mărirea țării va trebui studiată și înfăptuită. (Aplauze).

Demobilizarea treptată s'a început. Ea se va continua în proporția în care prin asigurarea păcii externe și interne, corpurile legiuitoare vor absolve programul lor de rodnică muncă patriotică. Indată ce împrejurările o vor permite guvernul va căuta să dobândească agrearea M. Sale pentru o amnestie echitabilă.

Spre a asigura unificarea desăvârșită a ținuturilor noi și vechi, Corpurile legiuitoare vor avea înalta datorie să introducă în constituția țării unitatea națională. (Aplauze). Prin unificarea legilor și așezămintelor se va asigura treptat, unitatea morală, unitatea de gândire, de cultură și de interese. Cu cât va fi mai mare tactul, înțelepciunea și dragostea frățească de cari se vor lăsa conduși cei chemați — în contactul unii cu alții — cu atât vom izbuti mai repede și mai neted să dăm formei unității politice a statului nostru conținutul solid al unității adevărate, rezultatul infiltrațiunii și absorbțiunii reciproce. (Aplauze).

Chestia minorităților.

Tuturor minorităților naționale, li se va asigura putința de a-și desvolta limba și cultura, și de a uza într-o largă măsură de drepturile limbei lor. (Aplauze).

Aceste drepturi vor fi determinate prin legi fundamentale, a căror creare va trebui să aparțină programului de muncă al Corpurilor legiuitoare.

În același timp, va trebui aranjată și situația de drept, a diferitelor confesiuni. Libertatea de credință este un principiu fundamental, al oricărui stat democratic constituțional. Pentru a asigura drepturile și datoriile reciproce dintre confesiunile numeroase și dintre stat, se va acorda fiecărei confesiuni, facultatea de a-și organiza viața internă, în sânul unei autonomii în cadrele statului român. (Aplauze).

Fără a știrbi câtuș de puțin principiul și practica egalei îndreptări a bisericilor, celorlalte confesiuni, ele vor ști să respecte și să recunoască libere de orice regret, tradițiile bisericești.

Va trebui găsită baza de drepturi și de datorii reciproce, între stat și între cele 7—8 confesiuni conferite.

Oricât de complicate ar părea aceste probleme, aranjarea lor trebuie făcută fără întârziere, în interesul asigurării vieții normale de stat. La studiarea lor principiul conducător trebuie să fie interesul statului român și toleranța reciprocă confesională.

Chestia evreiască.

În strânsă legătură cu chestia minorităților de rasă și de credință, ca una dintre cele mai mult discutate chestii, de această natură, a fost până în vremea din urmă, chestia evreiască. Zic că a fost, căci decretul-lege din 22 Mai 1919 a soluționat definitiv problema împămbăntirii evreilor, punând capăt întregii serii de neînțelegeri și de nemulțumiri, cari turburau în trecut relațiile dintre evrei și stat.

Pentru stat nu pot exista categorii de cetățeni. (Aplauze). Poporul românesc se distinge prin spiritul său de largă toleranță, în privința aceasta, putem constata, fără exagerare că nu este întrecut de nici un alt popor. (Aplauze).

Legăți pe viitor de acest pământ sacru, prin egale drepturi și egale interese, evreii vor înceta de a mai fi străini. Datoria noastră a tuturor, este să-i întâmpinăm cu încredere; iar a lor datorie este ca să se apropie de asemenea cu încredere deplină de noi, contribuind cu toții împreună la refacerea țării și la înaintarea ei, pe calea progresului și a civilizației. (Aplauze).

Știrile zilei

Sfințirea unei cruce. După o întârziere de 5 ani, din cauza războiului mondial, crucea de piatră, despre care s'a fost amintit mai înainte și în «Telegraful Român», crucea românească după forma din monografia lui Dr. M. Cristea, astăzi stă falnică, ridicată ca un semn de biruință în vârful hului Blăjelului de cătră Mediaș, având înălțimea de 2 metri 85 cm.

S'a făcut cu spese (peste 2500 cor.) lui Dumitru Bărză și soția sa Maria, locuitori în Blăjel, cărora li se cuvine laudă și cinste, dovedind credința lor creștinească și prin această faptă.

În 6 Decembrie (sf. ierarh Nicolae) după amiază s'a sfințit această cruce de cătră subscrișul în prezența unui număr însemnat de credincioși.

Fie crucea aceasta, dupăcum arată și inscripția din fața: păzitoare a toată lumea. *Zacheiu Sasu, paroh.*

Reprezentanța teatrală anunțată de studenții liceului «George Lazăr» — amânată. Din cauze neprevăzute, reprezentanța teatrală care era să aibă loc Vineri în 2 Ianuarie sf. n. s'a amânat până după sărbători.

Aviz. Depozitul reg. de subsistență Sibiu cumpără cât mai mult grâu, săcară, orz și ovăș în calitate bună.

Oferte în care se va indica cantitatea, calitatea, prețul și modul de predare sunt a se trimite direct depozitului amintit.

Prețurile sunt de socotit dela locul predării. Informațiuni în detaliu dă:

Depozitul reg. de subsistență Sibiu.

Societatea pentru ajutorarea bolnavilor mentali ține o adunare la 3 Ianuarie 1920, la 11 ore a. m. în cancelaria Universității săsești (Piața mare 15 et. II). Scopul: Alegerea noului comitet și predarea afacerilor și averii societății. Membrii sunt rugați a participa în număr cât mai mare.

Subvențiile de războiu pentru familiile, ale căror susținători nu s'au reîntors încă nici până astăzi, se vor împărți în sala magistratului Sâmbătă și Duminecă, în 3 și 4 a unei curgătoare, înainte de amiază dela oarele 8—1.

Cei îndreptățiți la aceste subvenții să aducă dela proprietarul de casă adevărință, că susținătorul familiei încă nu s'a reîntors.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

1. Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

„Banca Agrară“ societate anonimă, Cluj.

Convocare.

Domnii acționari ai «Băncii Agrare» societate anonimă în Cluj și Prezența Consiliului Dirigent sunt invitați la

adunarea generală de constituire

a «Băncii Agrare», ce se va ține în ziua de 10 Ianuarie 1920 st n la orele 10 a. m. în Cluj, în sala de ședință dela Resortul de industrie, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea biroului adunării și constituirea acționarilor prezenți.
2. Raportul membrilor fondatori.
3. Stabilirea statutelor și constituirea societății.
4. Prezentarea listei membrilor în consiliul de administrație și a censorilor aleși de membrii fondatori.

5. Descărcarea membrilor fondatori pentru gestiunea lor.

6. Incredințarea consiliului de administrație cu îndeplinirea formelor de înregistrare.

Pentru fondatorii «Băncii agrare»:

Ignatie Papp,
președinte.

Vasile C. Osvadă,
secr. gen. la Res. de agric.

Nr. 423—1919 prot.

(396) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Retisdorf, din protopresbiteratul tractului Sighișoara se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt fasonate în coala B pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs să se înainteze în termenul des his, la subșmnatul oficiu protopresbiteral instruite conform noimelor în vigoare, iar concu-

rentii după prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual, să se prezente în comună în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru a cânta, respective a oficia, cuvânta și a face cunoștință cu poporul

Sighișoara, 2/15 Noemvrie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr-or. român al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în Tipografia arhidiecezană din Sibiu.

Nr 292/1919.

(387) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Vință din tractul Lupșel prin aceasta se scrie concurs nou cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainteza în termenul legal Consistorului diecezan din Cluj.

Cluj, din ședința Consistorului diecezan, ca senat bisericesc, ținută în 11/28 Noemvrie 1919.

Consistorul diecezan din Cluj

Nr. 505 Pien.

(388) 3—3

CONCURS

Devenind vacant prin moartea protopresbiterului Pavel Koșca postul de protopop al tractului Unguraș, pe baza § 63 și punctul 5 al § 23 din Statutul organic, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție.

Emolumentele sunt:

1. Până va deveni vacantă parohia centrală Hid, venetele unei parohii neîntregite din tract, pentru cazul că cei doi nu va fi paroh în tract, având sa îndeplineze ca paroh interimar în una din parohii acum vacante ca în parohie centrală interimară.

2. Dotație din fondul general administrativ și dela stat.

3. Competințele legale din vizitațiunile canonice.

4. Taxele normale din fondul protopresbiteral.

Concurenții au să dovedească clasificarea pr sesă de concluzul congresual Nr. 3 din 1888.

Concursurile instruite cu toate documentele recerute și cu tabeala de evaluare a concurentului să se subștearnă la Consistorul diecezan din Cluj în termenul deschis.

Concursele intrate după expirarea termenului nu se iau în considerare.

Din ședința comitetului protopopesc al tractului Unguraș, ținută la 11/24 Noemvrie 1919.

Ioel Ghiuritan, Vasile Nossă,
adm. prot. președinte. notar.

Aprobat.

Cluj, din ședința plenară, ținută la 28 Nov. (11 Dec.) 1919

Nicolae Ivan, Dr. S. Stanea,
protosincol, preș. secretar subst.

PROSPECT

de subscriere de acții pentru „Forestiera Română“, întreprindere pentru exploatare de păduri s. p. a. în Cluj.

În urma schimbării situației politice, care până acuma cu toate mijloacele tindea într'acolo, ca să năbușască în poporul nostru orice avânt de dezvoltare economică datorința noastră este de a folosi ocazia și să năzuim într'acolo ca prin stăruință și cu puteri îndoite să ridicăm nivelul economic al țării.

Dela decretarea imperiului român în părțile dincoace de Carpați, au trecut abia câteva luni numai, și spiritul de întreprindere românesc s'a și ridicat cu un avânt ne mai pomenit până acuma, ca să înființeze fel de fel de întreprinderi, cari au menirea de a umplea locurile goale în economia noastră națională. Un ram însemnat însă în această economie, anume acela al întreprinderilor forestiere nu a fost considerat până acuma de întreprinzătorii noștri.

Este știut că pădurile Ardealului formează o comoară nesecată pentru țară și și până acuma au avut parte de o îngrijire deosebită din partea statului. Durere însă, că atât la exploatarea cât și valorizarea lor poporul românesc a fost desconsiderat din partea rasei stăpânitoare, și astfel avem ocazia să vedem, că deși pădurile cele mai multe sunt pe teritoriu etnic românesc, totuși Românii în cele mai multe părți nu au putut profita de ele, și abia găsim ici-colea proprietari sau exploatare de păduri cari să fie Români.

Prin aceea că în prezent statul român a devenit proprietarul cel mai mare de păduri, de sine se impune problema, ca din aceste păduri și statul să tragă foloase mai mari ca până acuma.

De aceea noi fondatorii mai jos subșcriși, facem apel la publicul românesc, ca atât cu banul cât și cu munca sa, să îmbrățoseze acest ram de activitate economică, și să ia parte din puteri la înființarea unei societăți de exploatare și valorizare de păduri.

Spre scopul acesta înființăm «Forestiera Română» întreprindere pentru exploatare de păduri s. p. a. cu sediul în Cluj.

Societatea aceasta să înființezează pe un timp nedeterminat cu un capital social de minimal 25 milioane lei până la 50 milioane lei, urmând ca suma definitivă să se hotărească de adunarea generală constituantă conform subșcrierilor de acții.

La subscriere se plătesc 30% de fiecare acție și o taxă de fondare de 50 lei. Restul se va plăti la termenele stabilite de Consiliul de administrație.

Vărsămintele se vor face în lei; celor cu domiciliul de pe teritoriul administrat azi de Consiliul Dirigent li se admite să facă vărsămintele sumelor subșcrise în coroane, plătind două coroane pentru un leu. Acțiunile vor fi de câte 1000 lei sunând pe nume. Ultimul termen de subscriere va fi la 31 Decemvrie 1919.

Activitatea societății se va estinde asupra următorilor operațiuni în nex cu exploatarea și valorizarea de păduri.

a) Întreprinderi industriale.

b) „ „ comerciale.

c) „ „ financiare.

d) Înființarea de școli practice.

Fondatorii își rezervă dreptul să denumească primul Consiliu de administrație, conform legii pe 3 ani.

Subșcrierile pentru acții se pot face la următoarele bănci:

«Albina» — Sibiu; «Ardeleana» — Orăștie; «Banca Centrală» — Sibiu; «Bihoreana» — Oradea-Mare; «Bistrițeană» — Bistrița; «Economul» — Cluj; «Furnica» — Făgăraș; «Patria» — Blaj; «Timișana» — Timișoara; «România» societ. anon. de asig. — Sibiu; «Victoria» — Arad; «Vatra» — Cluj, precum și la celelalte bănci românești, membre ale «Solidarității».

În vechiul regat: «Banca Românească» și «Marmorosch Blank & Co. în București.

Fondatorii își rezervă dreptul de selecționare, repartizare și reducere a acțiunilor.

Sibiu, 15 Noemvrie 1919.

FUNDATORII:

Anton Mocsonyi m. p.,
mare proprietar, Bulci.

Dr. Constantin Misits m. p.,
proprietar, avocat, Lipova.

Dr. Iancu Mețianu m. p.,
proprietar Zărnești.

„Banca Centrala p. Industrie
și comerț“ Sibiu
dir. I. Morandini m. p.

Simion Dămian m. p.,
contabil la „Ardeleana“, Orăștie.

Dr. Ilie Beu m. p.,
medic, Sibiu.

Dr. Nicolae Comșa m. p.,
prefect al jud. Sibiu.

Ioan I. Vulcu m. p.,
proprietar, Orăștie.

Dr. Alexandru Morariu m. p.,
avocat, Caransebeș.

Alexandru Balaș m. p.,
inginer silvic, Caransebeș.

Gheorge Baluțiu m. p.,
proprietar, Cugir.

Valeriu Herlea m. p.,
antreprenor, Cugir.

Eugen Peccol m. p.,
antreprenor, Hațeg.

„Ardeleana“,
inst. de cred. și de econ., societ. pe acții Orăștie.

Teodor Vulpe m. p.,
proprietar, comerciant de lemne, Orăștie.

Dr. Teodor Mihail m. p.,
proprietar, Dej.

Dr. Octavian Russu m. p.,
avocat, Sibiu.

C. Caragea m. p.,
mare proprietar, București.

Arthur Milosovici m. p.,
întreprinzător, Rusca Montană.

„Albina“,
inst. de credit soc. pe acții, Sibiu.

„România“,
societ. de asig. Sibiu.

Ing. C. Brătășanu m. p.,
București.

Ing. Tiberiu Eremia m. p.,
București.

Constantin Olariu m. p.,
antreprenor, Cugir.

I. Stefanescu m. p.,
proprietar, Cugir.

Ilie Macelariu m. p.,
antreprenor, Sibiu.

„Timișana“,
inst. de credit și economii, societ. pe acții
Timișoara.

„Bihoreana“,
inst. de credit și economii, soc. pe acții,
Oradea-Mare.

Dr. Lauren Gherman m. p.,
director la „Vatra“, Cluj.

Nicolae Oprean
mare comerciant, Tg.-Mureș.